

AS ILLAS DA RÍA DE PONTEVEDRA LUGARES DE PEREGRINACIÓN

Por: Laureano Mayán Taboada

A ría de Pontevedra foi durante longos anos, durante séculos, testemuña de incesantes peregrinacións de xentes que, procedentes dos máis dispares lugares da Terra, acudían a render culto aos santos da súa devoción, ben para agradecer favores recibidos, ben para solicitalos.

A illa de Tambo, baixo a advocación de San Miguel; a illa do Santo, baixo a advocación de San Clemente e logo San Diego, e a illa de Ons, co seu patrón San Xoaquín, foron centros espirituais de fama mundial.

Lamentablemente, os templos en Tambo e Santo desapareceron e só ruinosas paredes confirman a súa antiga e bela historia. Tan só San Xoaquín, na illa de Ons, ten presenza física, en forma de imaxe, e é o único receptor de culto co que se conta.

ILLA DE TAMBO

Situada a 2,5 Km. de Marín e a 1 Km de punta Chancelas á que estivo unida por unha franxa areosa e unhas lousas de pedra que, con marea baixa e limpa, aínda non fai moito tempo se advertían. Pertence municipal e eclesiasticamente a Poio. Foi, en tempos, propiedade da Igrexa, de particulares, do Ministerio de Defensa e actualmente do mencionado Concello poiense.

Un amplo abano de apelativos, topónimos e significados designan esta illa. Dende “tortuga perezosa”, “ballena varada”, “esmeralda”, “sombbrero de ministro”, “pavo cebado” (é unha persoal opinión á vista da fotografía aérea que se mostra)...

Desígnaselle como “aduana”, “parada”, “descanso”, “delgado”, “tumba”,...

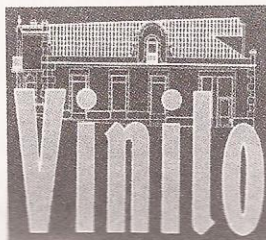
Sen ter en conta a orde cronolóxica chamóuselle; Thalavo, Talavo, Tanavo, Talamón, Tumba, Tumbo, Tymbos, Tombos, Tombo, Tamba, Taamba,...

Uns historiadores din que na illa houbo culto ao deus Tameóbrigo, o cal implicaría a existencia dun templo. Outros afirman a existencia dun templo a Neptuno. Hai quen opina que a primeira fundación foi obra de San Martín Dumienne, no século VI e outros manifestan que foi San Fructuoso o que levantou unha igrexa dedicada a Santa María de Gracia (no ano 1502 o templo chamábase así). Non obstante, dise que no ano 632 o Arcanxo San Miguel aparecéuselle a San Aubert, bispo de Braga, quen fuxindo dos suevos refuxiouse na illa, e mandoulle construír unha igrexa no sitio no que atopase un touro roubado, atado. O local sagrado debería ocupar todo o espazo que o touro pisara. Dúas enormes rochas impedían realizar a obra e o Santo volve a aparecerse a un home a quen ordena retirar as pedras que move coma se de ningún peso se tratara.

De San Fructuoso dise que foi quen fundou un mosteiro en Poio (ano 525) e que dirixíndose en barca á illa, esqueceuse de amarrala e esta foi afastándose da orella. Para recuperala camiñou sobre as augas ata facerse con ela...

Illa de Tambo

Vinilo

Bar de copas e concertos

Rúa da Praza OGROBE

San Miguel

A disparidade de opinións existentes, non deixan claro se na illa existiron dúas igrexas ou ben a igrexa tiña dúas capelas, dedicadas unha á Virxe de Gracia e outra a San Miguel.

A illa, que sufriu os embates de piratas e corsarios, en máis dunha ocasión, non puido soportar o ataque da armada inglesa, ao mando do almirante Francis Drake, no século XVI, sendo arrasada. Destruíron a igrexa e as súas imaxes, aínda cando a Virxe de Gracia foi botada ao mar e recollida por mariñeiros de Combarro e hoxe pode venerarse na ermida da Renda.

A devoción a San Miguel comeza no ano 1635 e vén dada porque os seus milagres, salvo raras excepcións, producíanse en lugares próximos ás costas e de aí que se considere avogado de navegantes e pescadores. Os favores do Santo tamén foron requiridos cando a peste invadiu a localidade marinense.

En 1697 realizábase unha procesión, coa imaxe do Santo, polo mar. En 1705 adquirese unha imaxe que se

atopa no vello templo de Marín e no ano 1749 a igrexa da illa dedícase ao Santo. Dise que no día da súa festa, a auga retirábase dúas veces para que a xente puidera ter paso, de ida e volta, a terra firme.

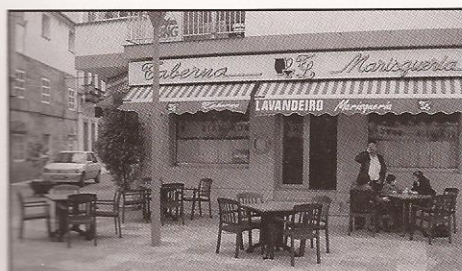
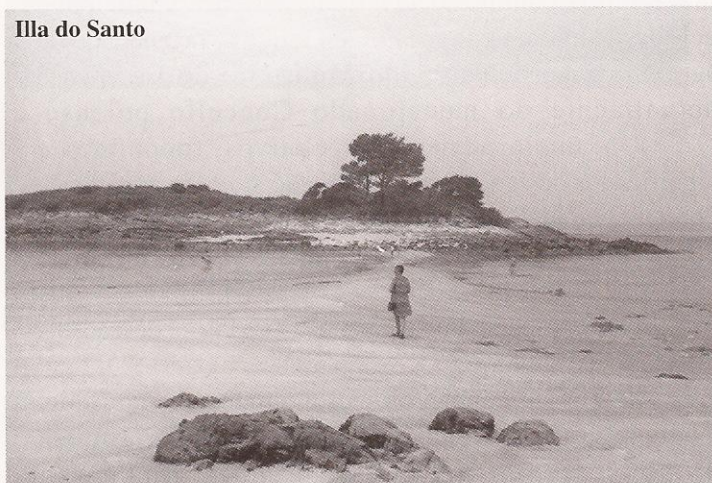
ILLA DO SANTO

De propiedade particular, pertence municipalmente a Marín e eclesiasticamente a Ardán. Antigamente pertenceu a Cella e, tamén, a Santo Tomé de Piñeiro. Esta illa coñécese a través dos tempos, polos nomes de San Cremengo, San Cremengo do Mar, San Clemente e máis popularmente polo nome epigrafiado.

Nesta illa, segundo a lenda, a primeira igrexa foi construída en 1248, en agradecemento ao Santo Clemente, cando Sevilla foi retomada aos mouros, sendo rei Fernando III de Castela, o mesmo día da festividade do Santo. Naquel entón, tripulantes marinenses formaron parte da tripulación das naves que comandaba Paio Gómez Charino.

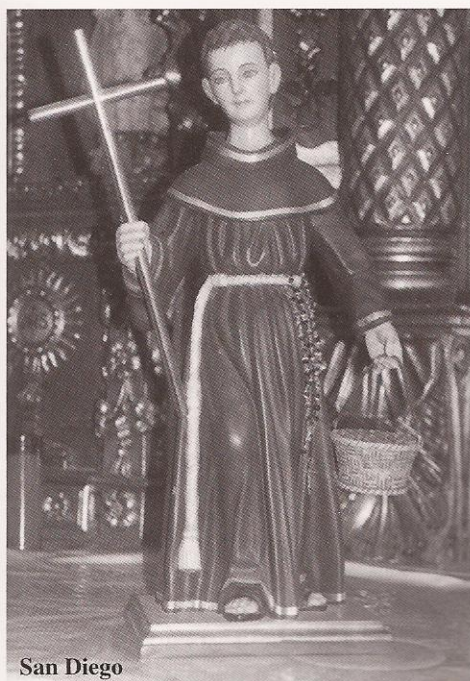
San Clemente está considerado como patrón dos naufragos. Fiel colaborador de San Pablo, está considerado, por algúns autores, o terceiro sucesor de San Pedro, na Silla de Roma. Outros historiadores sitúano como cuarto e, incluso, algúns, como o segundo. Mártir en tempos de Trajano, atopou a morte no Mar Negro, unido o seu pescozo a unha áncora que o arrastrou na súa caída. De aí que lle atribúan prever catástrofes mariñas, afastar tormentas e salvar naufraxios.

Illa do Santo

Teléf.: 986 731 956

O GROVE (Pontevedra)

San Diego

San Clemente

Dons, Deonios, Donios, Donons, Deos, Donions, On...

Pertenceu á igrexa compostelá, por doazón do rei Alfonso III, sobre o ano 898 e xa estaba habitada. Pasou a propiedade de particulares no século XVI. Pertenceu a diversos organismos do Estado e, actualmente, á Xunta de Galicia.

Hai historiadores que sosteñen que no século IX había unha igrexa dedicada a San Martín, sobre a cal, parece ser, existiu un mosteiro beneditino. Do seu emprazamento non se sabe absolutamente nada, aínda cando se conserva unha sepultura antropomorfa que dá a entender a presenza de monxes de diversos mosteiros galegos que se desprazaban á illa para meditación e rezos na igrexa.

A illa foi saqueada en varias

ocasións e dise que os monxes fuxían por pasadizos que comunicaban con Onza, a Lanzada e incluso con Tambo.

A finais do século XVI foi saqueada por piratas e corsarios queimando a igrexa que era templo parroquial. Arránxase en 1810. No ano 1969 esta vella ermida deixa de empregarse, aínda cando continúa existindo rodeada dos panteóns do cemiterio da illa. No ano 1970, en Semana Santa, sofre un incendio queimándose varias imaxes, entre elas a moi venerada Virxe dos Milagres. En 1960 constrúese a nova igrexa na que se veneran as imaxes de San Xoaquín (patrón da illa), San Ramón Nonato, San Antonio Abad, Virxe dos Remedios e Virxe do Carme.

San Xoaquín

A festividade do Santo celébrase o 23 de novembro.

Sobre a primitiva igrexa construíuse outra no século XVIII e no seu interior venerábanse as imaxes de tres santos: San Clemente, San Telmo (patrón dos mariñeiros) e San Diego. Da imaxe de San Telmo nada se sabe pero as dos outros dous santos consérvanse na igrexa de Ardán. Son de madeira e datan do século XII.

Parece ser que a imaxe de San Diego puido ser traída dende Andalucía por algún particular.

Foi San Diego, irmán e colaborador franciscano que se caracterizou pola súa axuda aos pobres. Non se coñece o por que da súa devoción, pero cobrou notoriedade e chegou a eclipsar á profesada a San Clemente. Aínda que cando a súa festividade é o 13 de novembro, por razóns de seguridade do tempo, celébrase en maio. No ano 1980 celebrouse na praia que se coñece, así mesmo, por Praia do Santo, a última misa e procesión na súa honra.

Unhas ruinosas paredes é o que queda da igrexa desta illa á que pode accederse andando, coa marea baixa.

ILLA DE ONS

Distante de Punta Faxilda (Sanxenxo) 6 km. e de Bueu 14 km. pertenceu, municipalmente, a Sanxenxo no ano 1837 e dende 1844 pertence ao Concello buenense e eclesiasticamente a Beluso.

Conta, así mesmo, cunha ampla variedade de nomes, ao longo da súa historia, figurando en documentos os de: Aones, Agonida, Aunios, Doos,

Descoñécese o por que da advocación a San Xoaquín. Nome que significa “home engrandecido por Deus”. Esposo de Santa Ana e pai da Virxe María atribúeselle o seu nacemento (segundo unha tradición traída a Europa polos corsarios) en Galilea. Hai historiadores que o sitúan en Nazaret e outros de Xerusalén. Era home rico e facendado. A súa relixiosidade, sufrimento e confianza no Señor e o favor concedido por El, cando tras vinte anos sen ter descendencia consíguea milagrosamente cun só bico, mantendo Ana a súa virxindade.

Xoaquín encarna a figura do home xusto, probado primeiro e bendicido ao final. O seu culto difundíuse en Oriente en tempos de Justiniano.

Fai anos, na illa celebrábanse tres días de festas dedicadas a San Xoaquín, virxe dos Remedios e San Ramón. Actualmente, aínda que en procesión saen todas as imaxes, o culto dedícase a San Xoaquín e aínda cando a súa festividade é en xullo acostúmase a realizala no mes de agosto, sen día determinado.

UN CASO, AO MENOS CURIOSO: SAN MARTÍN DUMIENSE E SAN MARTÍN DE TOURS.

Todos sabemos que Galicia está marcada de “San Martiños”. Numerosas aldeas, pobos, cidades,..., teñen baixo a súa advocación a San Martín. No noso comentario xa facemos referencia a que tanto na illa de Tambo como na de Ons, houbo templos dedicados a San Martín. E, velaquí o curioso do caso.

San Martín Dumiense, ou Bracarense, como tamén se lle coñece, foi monxe, fundador de mosteiros e apóstolo. Bispo de Dumio (Portugal) e arcebispo de Braga, metrópole á que pertencían todas as dioceses de Galicia. É denominado como “Gran apóstol de los suevos en Galicia”. Naceu en Panonia (Hungría) cara ao ano 510, chegou a Galicia no 550. Faleceu en Braga e foi soterrado en Dumio, ata que en 1606 foi trasladado a Braga.

Foi un auténtico pastor de almas e despois da súa morte foi venerado como Santo. Está considerado como o reformador do calendario cristián e quixo fixar o Ano Novo o 21 de marzo ao considerar que, nesta data, a noite era igual que o día na súa duración.

Vista xeral da Illa de Ons

San Martín Dumiense realizou en Galicia un gran labor de evanxelización. A súa festividade lévase a cabo o 20 de marzo.

Con respecto a San Martín de Tours podemos resaltar o feito curioso de que, tamén, naceu en Panonia pero no ano 317. Fillo dun oficial romano que obrigou ao seu fillo a ser soldado e prestou os seus servizos como militar durante 25 anos. Durante este período, en Amiens (Francia) atopou a un pobre a quen deu parte do seu manto. Sendo soldado recibiu o bautismo e deixou o servizo, posiblemente a raíz dun milagre... Sentiu a vocación de predicar e evanxelizar. En Tours é elixido bispo, pero viviu coma un monxe. Realizou numerosos milagres e opúxose aos bispos que non vían ben que fora soldado e logo sacerdote.

Curou a lepra do fillo do rei Carriarino quen pagou en ouro o seu peso. San Martín aceptou o ouro pero pediulle a súa conversión, e a de todos os seus nobres, ao cristianismo, ao que accedeu.

Falece no ano 397. Simboliza a máxima básica dos primeiros cristiáns, proclamando que a salvación eterna

só estaba ao alcance dos pobres. O seu culto esténdese por todo o mundo e a basílica de Tours continúa sendo meta de peregrinacións. San Martín de Tours, parece ser, é o primeiro Santo non mártir. É, tamén, sen dúbida algunha, o máis famoso de tódolos "San Martín".

A súa festividade celébrase o 11 de novembro.

Resulta sorprendente, ou cando menos curioso, que o denominado "Dumiense" con presenza e labor en Galicia, a penas teña lugares baixo a súa advocación e que esta circunscríbese, xeralmente, ao de "Tours".

Din que "la fe mueve montañas"... Estes pequenos montes, arrodoados de auga, que temos na nosa ría: Tambo, Santo e Ons, foron capaces de mover a fe de millóns de persoas ao longo dos séculos. E isto non hai quen o mova... A historia continúa viva. Outra cousa é que, fisicamente, non se fora capaz de conservar o que os nosos devanceiros, con sacrificio, esforzo e fervor crearon e que por desidia se perdera. Hoxe temos outras perspectivas máis optimistas, e cada vez é maior a preocupación e o interese por conservar aquilo que forma parte da nosa historia... da nosa vida.

